

Dersom der på institutioner m.v. er permanent overarbejde vil en konvertering til stillinger i øvrigt ofte kræve en forøgelse af udsendte, da der ikke findes arbejdsløse uddannede grønlandere, og ansættelse af flere udsendte er næsten udelukket på grund af boligmangelen.

Spørgsmål 5:

Eksisterer der et »paradoksproblem« i Grønland, og i bekræftende fald hvad er forudsætningen for, at det kan forsvinde?

Svar:

Der eksisterer uden tvivl et »paradoksproblem« i Grønland i den forstand, at der på samme tid kan være ledighed og mangel på arbejdskraft. Det er imidlertid vanskeligt at vurdere, hvor stort problemet er på grund af den mangelfulde viden om ledigheden, jfr. pkt. 2. Det er ligeledes vanskeligt at vurdere, i hvilket omfang årsagen er arbejdskraftens begrænsede mobilitet, bl.a. på grund af boligmangelen i Grønland, og i hvilket omfang problemet skyldes manglende tilpasning mellem arten af de ledige stillinger og den ledige arbejdskrafts kvalifikationer og beskæftigelsesønsker.

Problemet diskuteres navnlig i forbindelse med fiskeindustrien, som i flere byer (navnlig i Godthåb) har vanskeligheder med at få tilstrækkelig arbejdskraft i højsæsonen, hvorfor indhandlingen er blevet standset, indtil ny fangst kan behandles. Samtidig har arbejdsmarkedskontorerne registreret ledige, der ligesom andre ledige frem for arbejde i fiskeindustrien har foretrukket enten at være arbejdsløse i en periode eller at vente til, at andre beskæftigelsesmuligheder viste sig.

Der har været flere bestræbelser fra hjemmestyrets erhvervsdirektorat, fra kommunalbestyrelser, fabriksledere m.fl. i de lokale bysamfund for at skaffe den fornødne arbejdskraft til fiskeindustrien, og disse aktioner har i flere tilfælde givet resultat. Forudsætningen for at fiskeindustriens arbejdskraftproblemer kan løses fuldt ud er imidlertid, at arbejde i fiskeindustrien kan gøres mere attraktivt.

En anden side af paradoksproblemet er, at de ledige ikke har den uddannelse der kræves for at blive ansat. Behovet for arbejdskraft med en erhvervsmæssig uddannelse må som bekendt i vid udstrækning dækkes af folk, der flytter til Grønland. Antallet af grønlandere, der gennemgår en erhvervsmæssig uddannelse er imidlertid stigende, fordi ungdomsårgangene er store, og fordi en voksende andel søger uddannelse, og det forventes, at tilgangen af grønlandsk uddannet arbejdskraft til arbejdsmarkedet vil ske i samme takt som den danske arbejdskraft, hvoraf mange kun har søgt midlertidig beskæftigelse, forlader Grønland. Sker fravandringen i langsommere tempo, vil man komme i den situation, at der går ledige uddannede grønlandere samtidig med, at der beskæftiges tilflyttet arbejdskraft.

Spørgsmål 6:

Hvor lang tid vil det skønsmæssigt vare, før den overvejende del af den danske arbejdskraft er afløst af grønlandsk?

Svar:

Den grønlandske arbejdsstyrke vokser ifølge prognoserne med ca. 6.000 personer eller 33 pct. i det kommende årti, og da en stigende del af de unge, der går ind på arbejdsmarkedet, som nævnt vil have gennemgået en erhvervsmæssig uddannelse, vil en del af danskerne kunne erstattes af grønlandere.

Ombytningen vil ske i forskellig takt for de forskellige kategorier af arbejdskraft. Tilgangen til Grønlands seminarium har været ret stor i en årrække, og man regner med, at den overvejende del af lærerne i slutningen af 1980'erne vil være grønlandere. I øjeblikket er 40 pct. af lærerne grønlandere. Behovet for håndværkere samt handels- og kontorfolk vil formentlig også i løbet af en halv snes år i det store og hele kunne dækkes af grønlandsk arbejdskraft. Med den nuværende uddannelseskapacitet vil Grønland imidlertid først senere blive selvforsynende med plejepersonale inden for sundhedsvæsenet.